

Nr 526

Av herr **Sundström m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 110, angående vissa organisations- och anslagsfrågor rörande försvaret.*

I proposition nr 110 har försvarsministern framlagt förslag till bl. a. de olika försvarsgrenarnas organisation i huvudsaklig anslutning till de av försvarsberedningen framlagda principerna för krigsmaktens fortsatta utformning.

Vid sina detaljöverväganden har departementschefen i allt väsentligt följt de förslag, som via överbefälhavaren inlämnats av respektive försvarsgrenschef. I fråga om armén har departementschefen dock icke ansett sig kunna taga slutlig ställning till de delar av förslaget som närmast synes sammanhännga med anskaffning av ett nytt övnings- och skjutfält vid Gullberg i Östergötland.

Departementschefen har härvid angivit att om fältet icke skulle kunna förvärvas kan detta komma att få återverkningar även på andra arméförband än dem som närmast är berörda. Ett nytt ställningstagande torde i så fall kunna gälla bl. a. I 4, InfSS, K 3, A 1, A 2, Lv 2 och Lv 6.

Oavsett om Gullbergsfältet kan anskaffas eller icke synes oss ändock en omprövning av arméförslaget böra komma till stånd. Härvid bör bl. a. det till nedläggande föreslagna Kungl. Livregementets husarer (K 3) i Skövde särskilt beaktas.

Vid K 3 bedrivs f. n. utbildning av dels motoriserade spaningsförband dels fältpolisförband. Utbildningskontingenten uppgår till drygt 400 värnpliktiga. Förbandets aktiva befälskårer utgör omkring 90 officerare, underofficerare och underbefäl.

I förbandets kasernetablissemang är inrymt huvuddelen av det till Skövde garnison förlagda signalkompaniet ur signalregementet (S 1 Sk). Till detachementet är omkring 30 aktiva befäl ur signaltrupperna tillhörande samtliga befälskategorier kommenderade.

I överensstämmelse med 1954 års arméutredning har K 3 omorganiserats till ett centrum för motoriserad spaningsutbildning och fältpolisutbildning. Omorganisationen genomfördes under budgetåret 1956/57, då förbandet lämnade sin beridna tjänst. Så sent som månadsskiftet november—december föregående år överlämnade statens organisationsnämnd till chefen för armén förslag till slutlig stabs- och förvaltningsorganisation för förbandet gemensam med Kungl. Skaraborgs pansarregemente (P 4).

Under de båda år som gått sedan omorganisationen påbörjades vid K 3 har förbundet bl. a. färdigskolat sitt befäl för dess nya utbildningsområden. Utbildningsverksamheten har vunnit stadga, och nya utbildningsplaner är färdigställda. Icke oväsentliga medel — omkring 250 000 kr. — är investerade i nya utbildningsanordningar för spanings- och fältpolisutbildning. Förbundet synes därmed väl ägnat att fullfölja sin nuvarande verksamhet.

Enligt arméutredningen avsågs också signalkompaniet i Skövde efter 1960 förflyttas till Göteborg och därvid utbyggas till signalkår. Härvid torde avsikten varit att utöka spaningsutbildningen vid K 3, främst med en spaningskontingent ur pansartrupperna. Början härtill är gjord genom att underofficersuttagna värnpliktiga tillhörande denna kontingent fr. o. m. kommande utbildningsår förlagts till K 3.

Departementschefen föreslår nu att det nyligen omorganiserade K 3 nedlägges och att den där bedrivna utbildningen överföres i vad gäller spaningsutbildningen till pansarinfanteriet (f. n. I 7, I 10, I 15), i vad gäller fältpolisutbildningen till infanteriet (I 1) samt att K 3:s kasernetablisserment i sin helhet tages i anspråk för signalkompaniet, när detta utbygges till signalkår.

Den snabba omkastningen i tidigare avsikter som det framlagda förslaget innebär synes oss anmärkningsvärd och föga planmässig, framför allt som den vid K 3 bedrivna utbildningsverksamheten icke skall upphöra och några egentliga besparingar icke synes stå att vinna, då förbundet är rationaliserat så långt detta kan vara möjligt och bl. a. numera har gemensam förvaltning m. m. med annat förband.

Ännu mera anmärkningsvärt ter sig detta förslag med hänsyn till de upprepade omorganisationer som under senaste år genomförts vid kavalleriet — det truppslag K 3 tillhör.

Under senaste 10-årsperiod har vid kavalleriet Kungl. Livregementet till häst (K 1) omorganiserats till skvadron, Kungl. Skånska kavalleriregementet (K 2) återuppsatts och nedlagts, cykelkavallerikontingenter vid Kungl. Södra Skånska infanteriregementet (I 7) och Kungl. Älvsborgs regemente (I 15) tillkommit och utgått, Kungl. Livregementets husarer (K 3) ombildats från beridet regemente till motoriserad bataljon, Kungl. Norrlands dragonregemente (K 4) ombildats från regemente till bataljon samt samtliga remontdepåer utgått. Givetvis har detta icke kunnat ske utan upprepade och omfattande omplaceringar av främst den aktiva personalen tillhörande kavalleriets befälskårer. Vad detta inneburit för den berörda personalen torde i dagens läge icke särskilt behöva redovisas. Till detta kommer att den personal, som varit placerad vid K 3 eller förflyttats dit i samband med den senast genomförda omorganisationen, givetvis icke ansett sig ha anledning förmoda nya, omedelbara omplaceringar med hänsyn till vad som angivits i 1954 års arméutredning. Det torde också kunna ifrågasättas om det inom något annat område av statlig eller civil verksamhet skulle

ansetts befogat att utan särskilt tvingande skäl utsätta denna personal för ytterligare påfrestningar. Även om påfrestningarna blir stora för varje förband som föreslås till nedläggande eller omorganisation torde något fall analogt med K 3 svårigen kunna uppletas.

Departementschefen har i propositionen endast antytt hur den personal, som friställes i samband med föreslagna förbandsindragningar, framdeles skall utnyttjas.

Beträffande det aktiva befälet vid K 3 synes en omplacering till den signalkår som föreslagits skola förläggas till K 3:s kasern, endast i begränsad utsträckning kunna ifrågakomma. Bl. a. kräver verksamheten vid detta förband särskilda tekniska kunskaper. Det kan därjämte icke anses rationellt att omskola personal för helt ny verksamhet när utbildningen inom det område där den tidigare utnyttjats icke skall nedläggas utan tvärtom skall fortsätta i samma omfattning som tidigare.

Omflyttningar av personalen med åtföljande kostnader kommer sålunda icke att kunna undvikas. Kostnaderna härför torde därjämte komma att öka då det torde bli ofrånkomligt att icke blott den vid K 3 nu placerade personalen beröres utan jämväl kavalleriets personal i dess helhet.

Därest den ursprungliga tanken vidhållits att i stället förflytta signalkompaniet från Skövde, skulle kostnaderna i nu berört hänseende rimligtvis blivit väsentligt mindre genom att kompaniets aktiva personal endast uppgår till omkring 1/3 av motsvarande personal placerad vid K 3.

Efter allt att döma ökar dessutom underrättelsetjänsten och spanings-tjänsten bl. a. vid arméförbanden i betydelse. Det framtida ytkriget under atombombhot och med snabba och rörliga lägen synes sålunda komma att ställa höga krav på att ett fortlöpande och tillfredsställande spaningsunderlag kan tillhandahållas arméförbandens chefer. Den övergång från beridna till motoriserade spaningsförband, som nu skett vid K 3, torde efter vad vi förstår få ses som ett led i strävan att tillgodose de nya krav som spanings-tjänsten under krig väntas ställa. Även i andra avseenden synes denna verksamhetsgrens ökade betydelse ha kommit till uttryck inom armén. Sålunda har chefen för armén bl. a. föreslagit — även om detta förslag icke blivit tillstyrkt av departementschefen — att en beställning för biträdande infanteriinspektör inrättas fr. o. m. kommande budgetår. Befattningshavarens uppgift skulle främst vara att samordna jägar- och spaningsförbandens organisation, utrustning och utbildning samt leda gemensamma kurser i spanings- och jägartjänst m. m.

Också mot denna bakgrund synes oss det framlagda förslaget om nedläggandet av K 3 svårförståeligt. Det synes oss klart att den största effekten av en viss utbildning vinnes om utbildningsförbandet främst får ägna sig åt denna utbildning. Som kavalleriförband har K 3 sedan gammalt bedrivit spaningsutbildning. Den fond av erfarenhet och kunskap, som finnes samlad på förbandet inom detta område, måste därför vara betydande. Att

splittra denna fond kan ur effektivitetssynpunkt icke vara lyckligt. Fast mera förefaller det oss som om pansartruppernas spaningskontingent i enlighet med vad som redan påbörjats borde förläggas till K 3 i stället för att som nu föreslagits K 3:s spaningskontingent splittras på pansarinfanteriregementena. Därmed bör också i överensstämmelse med vad som tidigare var avsikten signalkompaniet förflyttas från Skövde. Genom att såväl P 4 som pansartruppskolan är förlagda till Skövde föreligger, därest spaningskontingenten kvarligger, tillfälle till fortlöpande samövningar med stridsvagnsförband och jämväl med pansarinfanteri- och infanteriförband, då dessa senare förband inom III. militärområdet vid upprepade tillfällen under utbildningsåret samlas till Skövde och skjutfältet vid Kråk för samövningar och stridsskjutningar med pansarförbanden. Genom att samla den motoriserade spaningsutbildningen till K 3 skulle enligt vår mening utan tvekan en större effekt vinnas liksom en rationaliserad utbildning samt icke minst ett effektivt utnyttjande av utbildningsanordningar. I sistnämnda sammanhang vill vi icke underlåta att framhålla att det icke kan vara ekonomiskt riktigt att för icke oväsentliga belopp bygga utbildningsanordningar som inom kort till stor del icke kommer att vara behövliga.

I framlagt arméförslag har bl. a. framhållits att om signalkompaniet kvarligger i Skövde kan flyttning av redan gjorda teletekniska installationer undvikas och befintliga utbildningsanordningar byggas ut.

Efter vad vi förstår är de nuvarande signaltekniska utbildningsanordningarna utbyggda för en betydligt mindre utbildningskontingent än vad som framdeles avses förläggas till Skövde. De är därjämte till stor del inrymda i en byggnad som framdeles torde behöva tagas i anspråk för det till K 3 nu förlagda förbandssjukhuset gemensamt för Skövde garnison. Vare sig signaldetachementet kvarligger i Skövde eller förflyttas till annan plats vill det därför synas som om samma ungefärliga kostnader kommer att uppstå för nya utbildningsanordningar för förbandet.

I fråga om den nu till K 3 förlagda fältpolisutbildningen förflyttades denna år 1956 från I 1 i Stockholm till K 3. Enligt departementschefens förslag skall den nu återigen förflyttas till I 1. Huvudskälet till att fältpolis-kontingenten för knappt två år sedan förflyttades från Stockholm synes ha varit att garnisonstjänsten i huvudstaden alltför mycket ansågs inkräkta på en effektiv utbildning av fältpolispersonalen. Det vill knappast synas som förhållandena inom Stockholms garnison genom det av departementschefen framlagda förslaget skulle förändras på ett sådant sätt att fältpolispersonalen framdeles i mindre utsträckning än vad som tidigare varit fallet behöver tagas i anspråk för garnisonstjänst.

De skäl som vid föregående omorganisation talade för bibehållandet av K 3, främst spaningstjänstens ökade betydelse, liksom det förhållandet att förbandet nu är omorganiserat, rationaliserat och färdigt för sina nya upp-gifter samt att kavalleriets personal under senare år varit utsatt för osed-

vanliga påfrestningar i samband med fortlöpande omorganisationer torde enligt vår mening giva tillräcklig anledning till omprövning av det framlagda förslaget om förbandets nedläggande. Vi har också uppmärksammat att trots att antalet fältbrigader i arméns krigsorganisation kommer att minska med drygt 15 % har dock samtliga fredsförband tillhörande det största truppslaget inom vapengrenen — infanteriet — föreslagits att bibehållas. Visserligen har departementschefen antytt att om Gullbergsfältet icke förvärvas, detta kan komma att medföra att ett infanteriregemente indrages, men en omprövning av förhållandet — vare sig fältet förvärvas eller icke — synes oss kunna öppna möjligheter för den blivande signalkårens förläggning till annan plats utan att därmed ökade ekonomiska kostnader behöver uppstå.

Vi hemställer därför,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa att, med beaktande av vad här anförts, en jämkning i arméns framtida organisation företages, innebärande att Kungl. Livregementets husarer bibehålles och detta oavsett om det till inköp föreslagna övnings- och skjutfältet vid Gullberg kommer till stånd eller icke.

Stockholm den 18 april 1958

Walter Sundström

J. Onsjö

Harry Carlsson

Lisa Johansson

Nils Odhe

Rolf Eliasson

O. Malmberg